

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 570-1920)

Originalt emne

Boligforhold

Boligforhold/Kommunale Beboelseshuse

Uddrag fra byrådsmødet den 2. december 1920 - side 3

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 570-1920)

Indstilling fra Udvalget angaaende kommunale Beboelsesbygninger.

Følgende Erklæring forelaa:

"Idet Byggeudvalget hermed forelægger Byraadet en grafisk Fremstilling af Byggevirksomheden her i Byen i de sidste 25 Aar samt en lignende Fremstilling af Kommunens Foranstaltninger til Afhjælpning af Bolignøden, undlader man ikke at gøre opmærksom paa, at af de Bygninger, Kommunen har under Arbejde, bliver de sidste færdige til Beboelse medio December, og de ledige Lejligheders Antal vil da være ca. 45 Stk. Samtidig gøres opmærksom paa, at Udvalget ikke har flere Penge til Raadighed, og da vi har Følelsen af, at Kommunen ikke er i Stand til at skaffe yderligere Midler til fortsat Byggeri i det Omfang, som er nødvendig i Forhold til Befolkningstilvæksten, henstiller Udvalget, at Byraadet retter en Henvendelse til Regering og Rigsdag om at finde Udveje til en rationel Afhjælpning af Bolignøden, idet man henleder Opmærksomheden paa, at Landkommunerne omkring Byen saa godt som intet foretager sig, og Tilstrømningen til Byen er meget stor, selv fra langt bortliggende Landkommuner.

Iøvrigt vil Udvalget i Byraadet afgive en mundtlig Beretning om Boligforholdene."

Formanden forelagde Indstillingen og gav en Oversigt over Tilgangen af nye Lejligheder i

de sidste 25 Aar. Den gennemsnitlige Tilgang var ca. 450 Lejligheder aarlig, der fordelte sig omtrent med 65 % 2 Værelsers, 25 % 3 Værelsers og 10 % større Lejligheder. Byggeudvalget havde taget Hensyn hertil og særlig bygget 2 Værelsers Ejendomme og kun gjort dem større, naar Karreerne gjorde det nødvendigt, eller andre Forhold talte derfor. Kommunen havde nu ca. 5 Mill. Kr. staaende i Beboelsesejendomme og ca 800000 Kr. i Barakker. Tilige havde Kommunen anstrengt sig for at sætte andre Arbejder i Gang, ogsaa udenfor Aarhus, for at modvirke Arbejdsløsheden, f. Eks. Opførelsen af Gudenaacentralen, hvor Kommunen ogsaa hæftede for en stor Sum. I 1916 standsede det private Byggeri næsten fuldstændig, stændig, og Kommunen maatte overtage Boligforsørgelsen, og Resultatet heraf var, at nu ved Slutningen af 1920 var der i kommunale Bygninger indkvarteret 646 Familier, hvoraf 254 i murede Huse, Resten i Barakker o. lign. Men samtidig med denne Tilgang af nye Lejligheder havde Anlæget af den ny Banegaard medført, at der var eksproprieret ialt 333 Lejligheder. Bolignøden var derfor ikke afhjulpet ved disse Foranstaltninger, idet der for Øjeblikket manglede ca. 1200 Lejligheder i Byen; det kostede gennemsnitlig henved 12000 Kr. at skaffe en Familie Bolig, og skulde man skaffe de manglende Lejligheder, maatte dertil anvendes ca. 12 Mill. Kr., en Sum, som Kommunen ikke tilnærmelsesvis kunde skaffe til Veje. Det var ogsaa urimeligt, at Byerne i Længden skulde vedblive at skaffe Arbejde til Arbejdsløse og Boliger til Husvilde; for Landkommunerne gjorde saa godt som intet, og derfor søgte Folk ind til Byerne og gjorde Forholdene der endnu værre. Det maatte nu blive Statens Sag at skaffe Arbejde og Boliger, og Taleren vilde derfor anbefale Byraadet at vedtage den foreliggende Indstilling angaaende en Henvendelse til Regering og Rigsdag herom.

P. Petersen tvivlede om, at en Henvendelse til Staten kunde nytte noget, for Staten var spændt haardt nok for i Forvejen. Bolignøden kunde man i nogen Grad selv regulere, idet man ikke skulde være for flot med Understøttelser og lignende, for mange Folk søgte til de Byer, der gav den største Hjælp. Samtidig vilde Taleren gøre opmærksom paa, at Udvalget nu havde en Del Lejligheder staaende tomme, og Spørgsmaalet var, om man nu skulde udleje alle disse eller vente til Foraaret for at kunne anvise dem til eventuelle Husvilde, idet man ellers kunde risikere at blive nødt til igen at tage Skoler o. lign. i Brug hertil. Taleren kunde ønske at høre Byraadets Mening om dette Spørgsmaal.

Formanden vilde helst ikke komme ind herpaa, men henstillede til Udvalget her at handle paa samme fornuftige Maade som hidtil.

Christensen fandt ikke Billedet af Boligsituationen lysteligt. Alle var vist klar over Kommunens Stilling; men paa nærværende Tidspunkt, hvor Arbejdsløsheden florerede saa stærkt som nogen Sinde, kunde man næppe lade være at gøre noget som helst, for hvis man fuldstændig skulde give op, vilde det offentlige komme til at underholde de arbejdsløse uden at faa noget Vederlag derfor i Form af Arbejde. Naar Forholdet var saa slemt i Aarhus, skyldtes det for en stor Del Banegaardsordningen, og derfor havde Staten en Pligt til at gøre noget her. Til Konsul Petersen vilde Taleren sige, at de Understøttelser, der var givet i Aarhus, var sket i Henhold til de af Staten vedtagne Love og med Tilslutning fra hele Byraadet; derfor saa det mærkeligt ud nu at komme med den Kritik over Understøttelsen. At Folk søgte ind til Byerne skyldtes ofte, at Understøttelsen ude paa Landet var saa ringe, at de ikke kunde leve deraf. Staten var vel nok haardt spændt for, men Forholdet var dog det, at Byerne i Krigsperioden havde maattet trække det tunge Læs, medens man havde haft det forholdsvis bedre paa Landet; derfor maatte ogsaa den hele Befolkning nu være pligtig til at afhjælpe den foreliggende Situation. Regeringen kunde ikke uden videre skyde dette Spørgsmaal fra sig, men maatte paa en eller anden Maade gøre noget for at skaffe Arbejde og Boliger. Men i alle Tilfælde var det beklageligt, hvis Kommunen nu helt skulde give op, og Taleren vilde henstille, at man for lukkede Døre drøftede Muligheden af at gøre noget i den Retning.

S. Petersen sluttede sig til Christensens Udtalelser om, at det vilde være beklageligt, hvis man helt skulde standse med det kommunale Arbejde, idet saa mange flere Mennesker vilde blive arbejdsløse, og Boligforholdene var saa frygtelige, at man maatte beklage de stakkels Mennesker, som skulde lide derunder. Mange boede i sundhedsfarlige Lejligheder, paa Tagkamre eller flere Familier i en lille Lejlighed, og det var i Længden uudholdeligt, saa det var i høj Grad nødvendigt, at Kommunen søgte at skaffe Midler til i hvert Fald at fremskaffe enkelte Boliger. Taleren vilde gøre Konsul Petersen opmærksom paa, at de Folk, der søgte kommunale Lejligheder, i Reglen ikke var Folk, som levede af Understøttelse, men ofte Stats- og Kommunefunktionærer, der var forflyttede hertil. Taleren forstod heller ikke, at Konsul Petersen havde en saa daarlig Tro til sit eget Partis Regering, for det var dog dens ufravigelige Pligt at skaffe Landets Folk Tag over Hovedet. Taleren vilde ogsaa henstille at drøfte Sagen nærmere for lukkede Døre.

Formanden hævdede, at hvis man ikke vedtog den foreliggende Indstilling, forhaalede man blot det Tidspunkt, hvor Byggeriet atter kunde komme ind i en naturlig Retning, og ved at vedtage den afskar man sig ikke fra at give en Haandsrækning, hvor det tiltrængtes, for at

faa nogle Boliger frem. Men dette Spørgsmaal kunde jo tages op senere.

Bech vilde komplimentere de Herrer Christensen og S. Petersen for deres smukke Taler og Henstillinger om at drøfte Sagen for lukkede Døre! Det var meget let at sige, at der skal gøres noget for at skaffe Arbejde og Boliger, og saa henvise Drøftelsen til det lukkede Møde. Taleren fandt det ganske umuligt for Kommunen i Øjeblikket at gøre noget i denne Sag og vilde gerne spørge de Herrer, hvilken Vej de havde tænkt sig, at Kommunen skulde gaa for at fremskaffe flere Boliger.

Marthin Pedersen vilde som Medlem af Byggeudvalget anbefale den foreliggende Indstilling og tilraade alle at stemme for en saadan Henvendelse til Regeringen. Forholdet var nu saaledes, at mange Arbejdsløse ikke mere kunde faa nogen Understøttelse og derfor snart var stillet saaledes, at de savnede Midler til at opretholde Tilværelsen, og det var derfor aldeles nødvendigt, at Staten gjorde noget for at skaffe Arbejde og særlig Boligbyggeri. Arbejde maatte være det første, og derefter Understøttelse til dem, som intet Arbejde kunde faa. Taleren vilde anbefale, at det blev en enstemmig Vedtagelse fra Byraadet, og derfor kunde Kommunen godt anvende de faa Midler, den raadede over, til at støtte Byggevirksomheden.

Formanden fandt det rigtigst, at Regeringen i god Tid klart og tydeligt faar at vide, hvorledes Forholdet er.

Christensen kunde udmærket tiltræde Indstillingen. Men naar Taleren havde ønsket Spørgsmaalet behandlet videre for lukkede Døre, skyldtes det alene Ønsket om at undersøge, hvorvidt der var nogen Mulighed for Kommunen at skaffe Midler til videre Byggeri. Der var jo jævnlig Tale om Laan gennem Købstadforeningen, men den Slags Forhandlinger, der angik Kommunes nens økonomiske Stilling, førtes jo altid for lukkede Døre, og det var derfor ganske rimeligt, at det samme blev Tilfældet her. Taleren vilde derfor vedblivende henstille at tage en nærmere Forhandling herom for lukkede Døre.

Formanden bemærkede, at Kommunen havde sikret sig, at alt Jordarbejde o. lign. blev fortsat paa samme Maade som hidtil. Hvorvidt man ogsaa kunde anspænde sig til at beskæftige nogle Bygningsarbejdere, vilde man komme til at overveje i den nærmeste Fremtid.

Indstillingen vedtoges.